PROSTA SPÓŁKA AKCYJNA

Od 1 lipca 2021 roku, weszła w życie nowelizacja kodeksu spółek handlowych, która przewiduje nowy typ spółki kapitałowej jakim jest **Prosta Spółka Akcyjna** (PSA). Ta innowacja ma na celu odformalizowanie prowadzenia działalności gospodarczej w formie spółki kapitałowej. Na razie towarzyszy jej klimat niepewności. Wielu prawników uważa, że to co z założenia miało być proste, może okazać się skomplikowane. Przyjrzyjmy się zatem bliżej temu rozwiązaniu.

Resort przedsiębiorczości twierdzi, że PSA polepszy sytuację tzw. start-upów i młodych firm. PSA ma ułatwić mniejszym firmom procedurę otwierania spółki i tym samym zachęcić do pozostawienia działalności gospodarczej na rodzimym rynku. Dotychczas przedsiębiorcy wybierali najczęściej spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością czy spółkę akcyjną (żadna z nich nie była idealnym rozwiązaniem). PSA ma z założenia łączyć cechy spółek kapitałowych. Otwarcie spółki w 24 godziny, brak rady nadzorczej, kapitał na start w wysokości 1 zł, elastyczne określenie rodzajów akcji, czy elektroniczny rejestr akcjonariuszy to tylko początek zalet tego nowego rozwiązania.

Wśród głównych zalet PSA w literaturze wymienia się:

1. proste założenie - przy pomocy formularza S24, który otwiera spółkę już po 24 godzinach od wysłania zgłoszenia;
2. umowa może zostać zawarta elektronicznie, a także w formie aktu notarialnego;
3. niska bariera wejścia – minimalny kapitał to 1 zł w przeciwieństwie do spółki z o.o. (5000zł) i spółki akcyjnej (100 000 zł);
4. korzystna konkurencja dla spółki z.o.o.;
5. wszelkie zmiany wartości kapitału nie wymagają zmiany umowy spółki, ale będą wymagały wpisu do KRS;
6. akcje za pracę lub wiedzę;
7. prowadzenie rejestru akcjonariuszy w formie elektronicznej z wykorzystaniem technologii blockchain;
8. łatwiejsze pozyskanie inwestora;
9. nieskomplikowaną strukturę – PSA może działać bez rady nadzorczej;
10. elastyczność działania (podejmowanie uchwał przez e-mail i przy pomocy wideokonferencji);
11. korzystna z punktu widzenia ekosystemu innowacji;
12. szybka i tania likwidacja lub zamknięcie bez likwidacji.

Wady PSA:

1. nowa forma prawna / potrzeba czasu, żeby ocenić co w tym rozwiązaniu działa, a co stanowi przeszkodę;
2. ponad 130 przepisów regulujących PSA może okazać się nie do końca przyjazną i intuicyjną formą;
3. ryzyko dla potencjalnych inwestorów;
4. obawa lokowania kapitału w niepewnym rozwiązaniu.

Jak zostało wspomniane wyżej, do założenia PSA **wystarczy 1 zł kapitału**. Dzięki temu każdy może taką spółkę założyć. Nowym i ciekawym rozwiązaniem, będzie możliwość **wkładu niepieniężnego tj. prawo niezbywalne lub świadczenie pracy.** Tym samym akcjonariusz może wnieść do spółki wyłącznie pracę i swoją wiedzę. W przypadku startupów wiedza jest niezwykle cenna. To często jedyny i najważniejszy kapitał pomysłodawców, którzy swoje pomysły mogą zrealizować jedynie przy użyciu środków pieniężnych wyłożonych przez pozyskanych wcześniej inwestorów.

Przedmiotem wkładu niepieniężnego do PSA mogą być także w szczególności: prawo własności rzeczy, prawo użytkowania wieczystego, przedsiębiorstwo, udział we współwłasności, papiery wartościowe czy wierzytelności.

Kapitał akcyjny zastąpi dotychczas znany kapitał zakładowy. Akcje w PSA mają wartość emisyjną. Nie będzie już konieczności zmiany umowy spółki w celu podniesienia kapitału zakładowego, a akcje nie będą posiadały wartości nominalnej i nie będą częścią kapitału akcyjnego. To w praktyce oznacza, że za 100 zł będzie można kupić tyle samo akcji co za 100.000 zł. Wszystko będzie uregulowane w umowie pomiędzy akcjonariuszami. **Łatwiejsze będą również wypłaty kapitału na rzecz akcjonariuszy.** Akcje w PSA są niepodzielne. Nie podlegają zatem jakiejkolwiek dalszej fragmentacji. Należy uznać, że akcje beznominałowe w PSA nie podlegają również łączeniu.

Prawem udziałowym legitymującym akcjonariusza do uczestnictwa w PSA jest akcja. Jak podniósł G. Kozieł: „Należy zauważyć, że w żadnej – poza PSA – spółce kapitałowej oraz w spółce komandytowo-akcyjnej nie przewidziano akcji oderwanych od kapitału zakładowego i akcji bez wartości nominalnej. Akcjonariusz może mieć w PSA tylko jedną akcję beznominałową albo wiele takich akcji."

W celu ochrony interesów wierzycieli, w przypadku PSA, zostały ustanowione **rygorystyczne zasady dokonywania wypłat na rzecz akcjonariuszy.** Środki z wniesionych wkładów mogą być wypłacane, ale jednym z warunków jest to, aby wypłaty nie doprowadziły do niewypłacalności spółki i pokrzywdzenia wierzycieli.

Jeśli akcjonariusz, który obejmie akcje w zamian za wspomnianą już wiedzę lub tzw. know-how nie wywiąże się z umowy, z pomocą nadejdzie sąd, którego zadaniem będzie unieważnienie wszystkich lub niektórych akcji. Stanowi to pewne zagrożenie pod kątem przewlekłości postepowania i wydłużonego czasu oczekiwania na decyzje, które powinny być załatwiane od ręki. Wkłady wnoszone na pokrycie akcji mogą być pieniężne lub niepieniężne (aporty). **Jeżeli akcjonariusze wnoszą wkłady niepieniężne, umowa PSA powinna określać przedmiot tych wkładów, serie i numery akcji obejmowanych za wkłady niepieniężne oraz akcjonariuszy, którzy obejmują te akcje.** Ponadto – jeżeli przedmiotem wkładu niepieniężnego jest świadczenie pracy lub usług – także rodzaj i czas świadczenia pracy lub usług. Akcje w PSA nie posiadają swojej wartości nominalnej. W konsekwencji braku wartości nominalnej akcje te nie stanowią części kapitału akcyjnego PSA. Tymczasem tradycyjne pojęcie akcji wiąże się z byciem częścią ułamkową kapitału zakładowego. Akcje w PSA są zbywalne.

Akcje w PSA nie będą miały formy dokumentowej. Oznacza to, że emisja nowych akcji będzie dokonywana wyłącznie przez Internet i obracane za pomocą oświadczeń woli. Akcje nie będą notowane na giełdzie ze względu na brak statusu spółki publicznej. Nomenklatura przyjęta przez ustawodawcę w Kodeksie spółek handlowych nie jest niestety spójna z Kodeksem cywilnym. W myśl k.c. dokumentem jest nośnik informacji umożliwiający zapoznanie się z jej treścią. Co więcej, zgodnie z art. 300^{36} § 4 k.s.h. akcje, które są zbywalne, są zbywane i obciążane „w formie dokumentowej" pod rygorem nieważności. Ustawodawcy chodziło o to, że akcja w PSA nie ma swojego substratu papierowego. W myśl k.s.h. wszystkie akcje podlegają zarejestrowaniu w rejestrze akcjonariuszy. Dematerializacja akcji jest jedną z przyczyn, która skłania do rezygnacji we wprowadzeniu podziału akcji PSA na imienne i na okaziciela. Podział ten utrzymany został jednak w odniesieniu do spółki akcyjnej.[1]

Uchwały będą mogły być podejmowane za pomocą poczty email oraz wideokonferencji. To duża zaleta, zważając na ostatni rok.

Rejestr akcjonariuszy jest prowadzony wyłącznie w postaci elektronicznej, która może mieć formę rozproszonej i zdecentralizowanej bazy danych. Ma on charakter zewnętrzny. Nie jest bowiem prowadzony przez samą spółkę, ale przez podmiot zewnętrzny będący instytucją zaufania publicznego. Rejestr powinien być prowadzony w sposób stały, przez cały czas istnienia spółki. Treść rejestru rozstrzyga bowiem, kto jest akcjonariuszem w stosunku do PSA (zob. T. Sójka, *Dematerializacja akcji niepublicznej spółki akcyjnej*, MoP 2020/13, s. 668 i n.) Zgodnie z artykułem 300 k.s.h. rejestr akcji będzie mógł być prowadzony w sposób uproszczony **co daje nowe możliwości notariuszom.** Podmioty,

[1] Adamus Rafał (red.), Malinowski Przemysław (red.), Prosta spółka akcyjna. Komentarz

które zgodnie z art. 300 § 2 k.s.h. będą mogły prowadzić taką ewidencję to: banki krajowe, firmy inwestycyjne, zagraniczne instytucje prowadzące działalność maklerską lub bankową na terytorium RP, Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych S.A. i wspomniani już wyżej notariusze. Ww. artykuł **daje także możliwość prowadzenia ewidencji akcji w technologii Blockchain.**

Nowe przepisy dają notariuszom więcej kompetencji. Z jednej strony mogą sporządzić umowę takiej spółki, w przypadku wkładu niepieniężnego z drugiej mogą prowadzić rejestr akcjonariuszy. Jak można przeczytać na stronie Krajowej Rady Notarialnej –„kibicujemy temu rozwiązaniu".

Wiele głosów przeciwnych PSA dotyczy ochrony kontrahentów. Każda PSA będzie musiała utworzyć **rezerwę z części zysku.** Jest to swoistego rodzaju ochrona, w postaci zasilania kapitału akcyjnego na pokrycie przyszłych strat.

Zarząd PSA może być jednoosobowy, a powołanie rady nadzorczej nie jest obowiązkowe. W miejsce zarządu PSA może **powołać radę dyrektorów, jeśli tak określi w umowie spółki.** Rada dyrektorów to organ decyzyjny i kontrolny w jednym. Pełno funkcje rady nadzorczej i zarządu.

Czas pokaże czy Prosta Spółka Akcyjna będzie cieszyła się dużą popularnością. PSA jest elastycznym odpowiedzią na potrzeby gospodarki i rynku. Jeśli w artykule nie znaleźli Państwo odpowiedzi na nurtujące pytania dotyczące PSA, zapraszam do kontaktu z adwokatem.